

rült szöveg a ciklusban. Csak úgy, mint az *Az a Gagarin*, amelynek elbeszélője a híres orosz űrhajós történetét írja újra az első űrutazása után, s ezt követően öngyilkosságot követ el, szinte azonosulva Gagarinnal. A *Csepp víz* is erős novellája a kötetnek, benne nem csupán a keleti, indiai és a nyugati kulturális rendszereket szembesíti egymással, hanem a metafizikát is a természettudománnyal, illetve annak nyelvvel. Az *Akadályelméletben* lehetni visszakanyarodást tapasztalhatunk Krasznahorkai régebbi írásművészetéhez, annak is elsősorban a szociológiai vonalához: egy budapesti hajléktalannak a Nyugati pályaudvaron előadott monológiát olvashatjuk benne. A *Járás egy áldás nélküli térben*, amely már korábban, a 2001-es *Este hat; néhány szabad megnyitás* kötetben is megjelent – az eredeti publikáció tanulsága szerint egy kiállítás képeihez íródott. Végül fontos megemlíteni *Az isztambuli hattyú* című furcsa, Krasznahorkaitól meglehetősen távol álló kísérleti alkotást, melynek az a lényege, hogy a törzsszöveg nem látható, csupán a hozzá tartozó jegyzetek, s ebből kell az előbbi narratíváját visszakövetkeztetnünk.

Arra a korábban feltett kérdésre, hogy milyen szálon közelítenek a szubjektum és az őt körülvevő világ kérdésköreihöz Krasznahorkai válogatáskötetének darabjai, a válasz elsősorban a transzcendenciában van, amely – mint tudjuk – az ember által uralhatatlan, és az őt körülvevő természetet felhasználva gyakorol hatalmat fölötte. Ebben a kontextusban pedig a *Megy a világ* akár szervesen is illeszkedhet a Krasznahorkai-életműbe – elbeszélései, monológjai reflektív távlatot biztosítanak korábbi műveihez, mely benyomást erősíthetik a motívus ismétlődések. Viszont maga a transzcendenciára vonatkozó belátás a szövegek és a kötet rovására megy, hiszen egyedül erre az egy perspektívára beszédmodot felfűzni úgy, hogy aktuális kérdéseket fogalmazzunk meg vele akár a magyar kultúrára vonatkozóan, akár globálisabb kontextusban, aligha lehet már.

László Noémi, Föld

Lapis József

Szonettkritika

Új műfajjal kísérletezem: a szonettkritikával. Ez így, tudom, sem nem igazán kritika (a műfaj klasszikus szabályai szerint), sem autonóm műalkotás. Mégis: ha a két szék között a földön is, de talán sikerül úgy megülni, hogy sem a megszólalás, sem annak meghallgatása ne legyen túlságosan kényelmetlen. Az adott szonett igyekszik a reflexión túl poétikai szempontból is beszélgetést kezdeményezni a célzott mű világával. Címként, címzettként ezért minden esetben a kötetet jelölöm meg.

László Noémi: *Föld*

Szebb őszökkel, vigasszal teli verssel,
mint nehéz föld, befogad a kötet.
Ízlelgetjük, gyűjtjük a rögöket,
s nem fillérektől csörömpöl a persely.

Leltárnak nem kész, életnek nem kevés.
Rímeken, formán siklál át a fény,
táplál, emészt e gyűrött televény.
Határokon áttűnő istenkedés.

Orrban, kézen, nyelven megtapadt sorok,
hangok fészkelődnek ingben, szívben.
Hibáktól melegen kapar a torok,

nedvesek a szavak a sértett ínyen.
Fondor bölcsesség spirálja forog,
s pörgünk, befelé, egy csöndesebb íven.